

Kultur- och
fritidsnämnden

Yttrande över remiss, förslag till biblioteksplan för Landstinget Sörmland 2016-2018

Förslag till beslut

Yttrandet antas och översänds till Landstinget Sörmland.

Sammanfattning

Eskilstuna kommun och kultur- och fritidsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över Landstinget Sörmlands förslag till biblioteksplan 2016-2018. Svar ska lämnas till Landstinget Sörmland senast den 23 februari 2016.

Kultur- och fritidsnämnden har även inhämtat synpunkter från Torshälla stads nämnd.

Syftet med Landstinget Sörmlands biblioteksplan är att visa på bibliotekens roll i regionens utveckling i frågor kring språkutveckling, lärande och delaktighet, ge möjlighet till insyn i de olika verksamheterna och ge medborgare förutsättningar att påverka. Den nya biblioteksplanen ersätter Landstingets Sörmlands tidigare biblioteksplan som gäller 2013-2015.

Planen omfattar de biblioteksverksamheter som landstinget är huvudman för och är alltså inte styrande för Eskilstuna kommun.

Kultur- och fritidsnämnden ställer sig positiv till den föreslagna biblioteksplanen för Landstinget Sörmland och välkomnar bland annat länsbibliotekets mål kring samverkan, litteraturfrämjande arbete, stöd till prioriterade grupper och stöd kring bibliotekens verksamhetsuppföljning och kvalitetsarbete.

För att planen ska bli tydligare och underlätta kommunens verksamhetsplanering inom biblioteksområdet, föreslår nämnden vissa förtydliganden kring vilka mål som ska uppnås under den kommande treårsperioden.

Ärendebeskrivning

Eskilstuna kommun och kultur- och fritidsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över Landstinget Sörmlands förslag till biblioteksplan 2016-2018. Svar ska lämnas till Landstinget Sörmland senast den 23 februari 2016.

Kultur- och fritidsnämnden har även inhämtat synpunkter från Torshälla stads nämnd som ansvarar för Torshälla bibliotek.

Den regionala biblioteksplanen omfattar de biblioteksverksamheter som landstinget är huvudman för och är alltså inte styrande för Eskilstuna kommun.

Bibliotekslagen och biblioteksplaner

Enligt bibliotekslagen (2013:801) 17 § ska kommuner och landsting anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. En biblioteksplan ska vara en separat handling och beskriva biblioteksverksamheternas inriktning, omfattning och samverkan. Biblioteksplanen ska utgå från bestämmelserna i bibliotekslagen och vara möjlig att följa upp.

Biblioteksplan för Landstinget Sörmland

Syftet med Landstinget Sörmlands biblioteksplan är att visa på bibliotekens roll i regionens utveckling i frågor kring språkutveckling, lärande och delaktighet, ge möjlighet till insyn i de olika verksamheterna och ge medborgare förutsättningar att påverka. Den nya biblioteksplanen ersätter landstingets tidigare biblioteksplan som gäller 2013-2015.

Biblioteksplanen omfattar de biblioteksverksamheter som Landstinget Sörmland är huvudman för; Länsbibliotek Sörmland, Sörmlands museums arkiv och bibliotek, Eskilstuna folkhögskolas bibliotek, Åsa folkhögskolas bibliotek, Öknaskolans bibliotek, Dammsdals bibliotek samt sjukhusbiblioteken vid Mälarsjukhuset, Kullbergsska sjukhuset, Nyköpings lasarett samt Regionsjukhuset Karsudden i Katrineholm.

Mål i biblioteksplanen

De huvudsakliga målen i biblioteksplanen är att:

- Stärka och stimulera samarbete mellan länets folkbibliotek, mellan folkbibliotek och andra bibliotekstyper inom länet samt mellan folkbibliotek och andra strategiskt viktiga aktörer och samhällsfunktioner inom det civila samhället.
- Stärka och stimulera utveckling av folkbibliotekens verksamhet, med särskild tonvikt på verksamheter riktade till barn och unga, personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska, de nationella minoriteterna samt äldre.

- Stärka och stimulera utveckling av folkbibliotekens verksamheter som främjar litteraturens ställning som konstform och skapar förutsättningar för att alla i Sörmland ges möjlighet att utveckla en god läsförmåga.
- Stärka och stimulera systematisk verksamhetsuppföljning och kvalitetsarbete på folkbiblioteken i anslutning till deras arbete med biblioteksplaner.
- Utveckla folkhögskolornas bibliotek som stöd för pedagoger och elever/deltagare.
- Genomföra insatser för att möta och inspirera elever med särskilda läsbehov (Öknaskolan och Dammsdals skolbibliotek).
- Utveckla och marknadsföra sjukhusbibliotekens forskarservice och förenkla tillgången till elektroniska resurser för sjukhusens personal.

Yttrande

Kultur- och fritidsnämnden är i huvudsak positiv till den föreslagna biblioteksplanen för Landstinget Sörmland. Den ger en bred bild av den regionala biblioteksverksamheten och har en framåtsyftande inriktning kring bland annat språkutveckling, lärande och delaktighet.

Nämnden välkomnar särskilt länsbibliotekets mål kring:

- Samverkan mellan bibliotek och andra parter.
- ”Dela och lär” – att stärka folkbiblioteken som lärande organisationer.
- Implementering av en kompetensutvecklingsplan för litteraturfrämjande biblioteksarbete.
- Systematisk omvärldsbevakning, verksamhetsuppföljning och kvalitetsarbete.
- Stöd till verksamhet som riktar sig till bibliotekslagens prioriterade grupper (barn och unga, personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska, nationella minoriteter och äldre).

Förslag till förtydliganden och kompletteringar

Kungliga biblioteket som är ansvarig myndighet för det allmänna biblioteksväsendet, har utformat rekommendationer för kommuner och landstings arbete med biblioteksplaner:

”En del av att ha en plan för biblioteksverksamheten är att senare kunna följa upp om målen uppnåtts. Har biblioteken gjort det som planerats, eller har man inte haft tillräckliga resurser för att nå alla målen?

...

När biblioteksplanen innehåller mätbara mål är det möjligt att följa upp. Mätbara mål kan vara av olika slag; mål som går att följa upp med nyckeltal för verksamheten, mål som kan följas upp med brukarundersökningar eller mål som

kan besvaras med ja, gjort eller nej, inte gjort.” (Bibliotek 2.0, Kungliga biblioteket 2015)

För att planen ska bli tydligare för länets folkbibliotek och enklare att följa upp föreslår nämnden några förtydliganden och kompletteringar i de delar som rör landstingets stöd till länets folkbibliotek.

På flera ställen i biblioteksplanen står att Länsbibliotek Sörmland ska *skapa förutsättningar för, stärka, verka för, stödja, stimulera och genomföra särskilda insatser* inom prioriterade områden. Länsbiblioteket är en värdefull resurs för folkbiblioteken och i förlängningen även kommunens invånare, både flickor och pojkar, kvinnor och män. Utifrån vissa skrivningar i planen är det dock svårt att utläsa vad som ska genomföras under den kommande treårsperioden och hur det eventuellt kan påverka den kommunala biblioteksverksamheten lokalt. För att undvika parallella spår mellan landstinget och kommunernas eget utvecklingsarbete, vore det bra överlag om redovisade mål konkretiseras ytterligare.

Exempel: *”Länsbiblioteket ska utifrån interkulturella perspektiv och normkreativa arbetssätt främja en hållbar biblioteksutveckling i länet”* på sid 12. Vad menas med arbetssätt? Utbildningsinsatser? Och i så fall till vem eller vilka, och med vilket önskat resultat?

Exempel: *”Länsbiblioteket ska arbeta aktivt med stöd inom biblioteksområdet för de nationella minoriteternas språk och kultur”* på sid 12. Vad innebär stöd? Utbildningsinsatser? Särskilda arbetsgrupper? Eller stöd kring medieförsörjning?

Exempel: *”Länsbiblioteket ska fungera som en samlande resurs i länet för folkbibliotekens arbete med tillgängliggörande av digitala tjänster”* på sid 12. Ska länsbiblioteket samordna upphandlingar eller avtal för digitala resurser? Eller fungera rådgivande för att utveckla bibliotekens webbplatser, bestånd av e-medier och databaser? Eller något annat?

Enligt Kungliga bibliotekets rekommendationer bör landstingens planer beskriva både den regionala biblioteksverksamheten och olika typer av medieförsörjning och medieplanering (Bibliotek 2.0, Kungliga biblioteket 2015). I landstingets förslag till biblioteksplan 2016-2018 finns inget avsnitt som beskriver länsbibliotekets medieförsörjning eller medieplanering. Vilket stöd ges till folkbiblioteken redan idag? Finns det särskilda mål som man vill uppnå under de kommande tre åren?

Samverkan är viktig för att utjämna skillnader mellan kommuner och ge invånare tillgång till olika typer av biblioteksservice. I landstingets förslag till biblioteksplan 2016-2018 står att länsbiblioteket ska stärka samverkan mellan bibliotek och andra parter. Det finns dock ingen beskrivning av vad denna samverkan innebär. Handlar det om nätverk eller arbetsgrupper? Kompetensutbyte? Gemensamma projekt?

Det vore även bra med en kort beskrivning av hur arbetet med den regionala biblioteksplanen har gått till. Vilka har varit delaktiga i att formulera de prioriterade områden (folkbiblioteken, politiker, pedagoger, andra)?

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

En förtydligad biblioteksplan för Landstinget Sörmland 2016-2018 med mer konkreta, uppföljningsbara mål och exempel på aktiviteter skulle underlätta de kommande årens verksamhetsplanering för Eskilstuna kommuns biblioteksverksamheter. På så sätt skulle kommunens eget utvecklingsarbete kunna planeras i fas med det regionala och bidra till en hållbar utveckling och en effektiv organisation.

KULTUR- OCH FRITIDSFÖRVALTNINGEN

Eva Königsson
Förvaltningschef

Åsa Karlsson
Handläggare

Beslutet skickas till:

Akten
Landstinget Sörmland